

Kringloopwinkels trekken nieuwe jas aan

Kringloopwinkels voorkomen dat goed bruikbare artikelen bij het afval belanden. “We gaan deze milieupoot de komende jaren flink versterken”, verzekert Rachel Heijne, directeur Branchevereniging Kringloop Nederland (BKN). Minstens zo belangrijk vindt zij het om meer meters te maken met het maatschappelijke doel van de winkels. “Naast onze vaste krachten bieden wij zinvolle dagbesteding aan mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Voor veel van hen is de ervaring die zij opdoen bovendien een opstap naar een reguliere baan.”

JAN DE GRAAF

Dertig jaar geleden openden de eerste kringloopwinkels hun deuren. “Het milieuaspect stond niet direct voorop”, geeft Rachel Heijne aan. “De eerste winkels wilden met laaggeprijsde meubels, kleding en boeken vooral mensen met een kleinere portemonnee bedienen.” De startperiode kenmerkte zich in veel gevallen door een wat stoffige en rommelige inrichting. “Daar is inmiddels geen sprake meer van”, benadrukt de directeur. “De huidige winkels zijn moderne bedrijven. Wel is het aanbod aan goederen, hoewel uitgebreider, nog steeds laag geprijsd.”

Door de jaren heen is er een verandering zichtbaar in de klanten van de kringloopwinkels. “Van oudsher zijn we gericht op mensen die weinig te besteden hebben. Met name de laatste paar jaar komen er steeds meer klanten bij die oog hebben voor de impact van spullen op het energie- en grondstoffenvraagstuk. Verder is er een groeiende bezoekersgroep die op zoek is naar unieke items en die best wat te besteden heeft. Vintage raakt meer en meer in.”

Keurmerk

Branchevereniging Kringloop Nederland (BKN) behartigt de belangen van de kringlooporganisaties. Althans voor degenen die

‘Circulaire ambachtscentra bieden veel kansen voor kwetsbare mensen’

bij de vereniging zijn aangesloten. “Onze leden hebben allemaal het keurmerk Kringloop Nederland. Deze winkels zijn non-profit, hebben een transparante bedrijfsvoering en hanteren zowel circulaire als sociale doelstellingen. Zij houden bijvoorbeeld nauwkeurig bij hoeveel van de binnengebrachte spullen worden hergebruikt en wat bij het restafval belandt. Verder staat bij

Rachel Heijne: "Circulaire en sociale doelstellingen gaan bij kringloopwinkels hand in hand"

hen inclusief werkgeverschap voorop. Zij zijn er echt voor mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt zodat die via de opgedane werkervaring meer kans maken op een betaalde baan. Er zijn ook steeds meer commerciële tweedehands winkels actief, die hebben het Keurmerk Kringloop Nederland niet. Tot slot heb je organisaties waar het liefdadigheidskarakter meer cen-

Kringloopwinkels maken de omslag naar circulaire ambachtscentra'

traal staat. Zij werken meestal uitsluitend met vrijwilligers en hebben minder oog voor inclusief werkgeverschap. Sluit zo'n winkel zich bij ons aan, dan krijgt men anderhalf jaar de tijd om het keurmerk te implementeren."

Zwaar weer

Helaas zitten meerdere kringloopwinkels momenteel in zwaar weer. Diverse factoren spelen hierbij volgens Heijne een rol. "Allereerst zijn, mede als gevolg van de Oekraïne-oorlog, de prijzen over de gehele linie flink gestegen. Neem alleen al de energiekosten. Veel kringloopwinkels zijn gevestigd in grote panden, waardoor de klap extra hard aankomt. Ook het minimumloon is de afgelopen tijd met zo'n tien procent gestegen. Wij hebben sinds dit jaar een CAO waar onze leden zich aan moeten houden, de prijsstijging werkt door in het hele salaris-

gebouw. En kringloopwinkels hebben relatief veel medewerkers in dienst. Daardoor zijn de kosten van veel winkels met tonnen gestegen."

BTW-tarief

Om de financiële armslag van de winkels te vergroten, pleit de BKN al langer voor een lager BTW-tarief op de goederen van kringloopwinkels met een maatschappelijk doel. "In feite zou het 0%-tarief moeten gelden, want over alle spullen in de winkels is al bij aanschaf BTW betaald. Toch wil de Nederlandse overheid hier niet aan, onder meer onder het mom dat dit niet zou mogen. Onzin, want EU-regelgeving geeft duidelijk aan dat organisaties met een maatschappelijk doel onder het lage tarief mogen vallen. België hanteert dit tarief ook voor kringloopwinkels en ons land kan dit voorbeeld gewoon volgen. Daar komt bij dat het neutraliteitsbeginsel van de EU aangeeft dat het niet de bedoeling is om dubbele BTW te heffen, dus het 0-tarief is echt mogelijk. Recent is dit aan de orde geweest in de Tweede Kamer. Helaas is het voorstel van CU en PvdD wederom weg gestemd, maar BKN blijft hiervoor pleiten."

Het is overigens niet de bedoeling dat een verlaging of afschaffing van de BTW doorwerkt in de prijzen. "Die veranderen we dan

Kengetallen 2022

Aantal bij BKN aangesloten kringloopwinkels: 238;

- Totaal aantal medewerkers: 17.443;
- Winkelomzet bij BKN aangesloten kringloopbedrijven: €125,4 miljoen;
- Aantal betalende klanten van bij BKN aangesloten winkels: 14,2 miljoen;
- Ingezamelde fracties totaal door BKN leden: 144 miljoen kilo;
- 156 miljoen kilo CO₂ bespaard (dat is gelijk aan de CO₂ opname capaciteit van ruim 6 miljoen bomen).

niet, want onze klanten zijn hieraan gewend. Een lager tarief brengt dus direct meer geld in het laatje bij de organisaties,

iets wat hard nodig is om te blijven investeren in mens en milieu.”

Textiel

Het betaald krijgen voor diensten is een andere optie om kringloopwinkels meer wind in de zeilen te geven. Een eerste kans hiertoe doet zich momenteel voor op textielgebied. Directe aanleiding is de uitgebreide productenverantwoordelijkheid die sinds juli 2023 voor de sector van kracht is. “Dit betekent dat producenten verantwoordelijk worden voor het terughalen van al het textiel dat ze op de markt brengen.” Zij wil-

‘Netwerken van ambachtscentra maken organisatie op regionale schaal mogelijk’

len dit doen door gebruik te maken van de bestaande inzamelstructuur. Het bevorderen van lokaal hergebruik behoort nadruk-

FOTO: LAURA VERSCHUUR

kelijk tot de afspraken. “En juist daarvoor hebben de producenten ons hard nodig. Als tegenprestatie willen we een redelijke vergoeding voor onze inspanningen op dit gebied. Neem alleen al het administratieve deel, want de winkels moeten met het oog op het nakomen van de afspraken veel extra data bijhouden.”

Nieuwe koers

Voor de nabije toekomst verwacht Heijne een flinke verandering in de opzet van de kringloopwinkels. “Je ziet nu al dat de eerste winkels de omslag maken naar circulaire ambachtscentra. Dat betekent onder meer intensieve samenwerking met de gemeentelijke milieustraten. Verder gaat reparatie een grote vlucht nemen, waardoor nog meer producten een nieuw leven krijgen in plaats van bij het afval te belanden. Je krijgt dan een slimme combinatie van inname, sorteren, repareren, upcyclen en hergebruik.”

In de optiek van Heijne hoeven al die functies niet zoals nu allemaal in één winkel bij elkaar te zijn. “Ik zie meer toekomst in netwerken van ambachtscentra. Dat maakt een organisatie op regionale schaal mogelijk. Ik denk dat dit echt nodig is om de nieuwe koers tot een succes te maken. In plaats van een enkele stoel of wasmachine te repareren, kun je dit dan door gespecialiseerde medewerkers in serie laten doen. Zo krijgt je hubs van repaircentra gespecialiseerd in meubels, stofzuigers, computers, noem maar op, waarbij de individuele vestigingen kennis en ervaringen uitwisselen. Hergebruik kan dan echt flink toenemen.”

Een tweede uitdaging ziet Heijne in het verder ontwikkelen van een inclusieve arbeidsmarkt. “We schenken natuurlijk al veel aandacht aan het verschaffen van zinvol werk aan kwetsbare mensen. Willen we daadwerkelijk komen tot een welzijnseconomie, dan moet hier nog een fors tandje bij.” Daarvoor is volgens de BKN-directeur nodig dat er over beleidsterreinen heen wordt gekeken. “Onze circulaire en sociale

Sally Pittman geeft leiding aan het atelier

FOTO: LAURA VERSCHUUR

Jubileumcongres in oktober staat in teken van nieuwe koers kringloopwinkels'

poot maakt dat we nu of moeten aankloppen bij het Ministerie van Sociale Zaken of bij dat van Infrastructuur en Waterstaat. In gemeenten is het weinig anders en dat werkt niet. De komende jaren is onze inzet erop gericht om die twee bij elkaar te krijgen. Juist deze omslag naar circulaire ambachtscentra kan ervoor zorgen dat we nog veel meer kansen bieden aan kwetsbare mensen, want voor het draaiende houden van de centra zijn ontzettend veel handen nodig. Dit betekent ook dat de combinatie met scholing, opleiding, ontwikkeling en

Win-win-win

‘Ik ben blij om te zien dat steeds meer mensen de kringloop weten te vinden. Samen bespaart dit ons jaarlijks ruim 156 miljoen kilogram CO₂-uitstoot. Bovendien draagt deze branche bij aan een inclusieve samenleving. Dat maakt de kringloop echt win-win-win. Vivianne Heijnen, Staatssecretaris Infrastructuur en Waterstaat.

sociale werkgelegenheid steeds belangrijker wordt.”

Jubileum

Dertig jaar kringloopwinkels gaat de BKN vieren met een congres. “We hopen tijdens deze dag de circulaire en sociale bloedgroepen bij elkaar te brengen. Dit kan een eerste stap zijn richting de welzijnseconomie die we voorstaan en waarin de kringloop volgens ons een essentiële schakel is. Mijn droom is dat sociaal en circulair straks hand in hand gaan.” ●●●

